

ACC. NR. 5581 s. 1 - 5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Småland*

Upptecknat av: *Brundbekman*

Härad: *Norr Skövde*

Adress: *Lund*

Socken: *Christavalla*

Berättat av *En Ellen Forsberg*

Uppteckningsår: *1938*

Född år *1868* i *Christavalla*

Uppteckningen rör

"Christavalla Brunn"

Skriv endast på denna sida!

5 sid.

5581

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Arvid Keman

Härad: Nora lön

Adress: Lund

Socken: Kristvalla

Berättat av: Ellen Forsberg

Uppteckningsår: 1958

Född år 1868 i Kristvalla

1 1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVKristvalla Brunns:

Brunnen inköptes 1858 av
 fru Forsbergs fader, Lorentz Peters-
 son, som planterade brunnsparken
 och byggde brunnhuset, samt
 m. m. Folk ha dockit ut källan
 som hundertals år tillbak. När
 brunnen stod i sitt flö hade den
 en 200-300 brunngröter. L. P.
 sålde brunnsanläggningen 1887.
 1896 bytte brunnen ägare på nytt.
 Induset byggdes efter den
 första försiljningen, senast kröten
 1897. Senare vid nämnda eldsvår

ACC. N:R. 5581

Landskap: Småland
 Härad: Nora län
 Socken: Knösta
 Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: Erik Ekman
 Adress: Lund
 Berättat av: Ellen Forberg
 Född år 1868 i Knösta

2
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

en mystisk. Därmed ägare
 kunde sig kort tid därefter. —
 Dagens ämne buren finns
 hos fru Forberg. — Nytt buren
 konkurrerar ut Christalla buren
 på grund av sin bättre kommu-
 kation.

Marken i Knösta är järn-
 hållig. Järn finns i alla håll.
 Järnen har varit rik på magnesia.
 Den järnberedning har funnits i socknen
 för exploatering av magnesia.
 Slagghögarna finns här ännu.
 Järnen är gammal järnberedning.

Avskrift.

5581

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folkliv forskning
vid Lunds universitet

3

Undersökning af watten från Christvalla Helsobrunn i Christvalla socken af Kalmare län.

Brunnens egare Hr. Lorentz Pettersson har till mig öfverlemnadt prof af watten från Christvalla Helsobrunn och anmodat mig att efter verkställd undersökning afgifva yttrande öfver wattnets sammansättning.

Wattnet öfverlemnades till mig i Augusti 1871, inneslutet i väl korkade, genomskinliga buteljer med obrutna sigiller.

Enligt uppgift är det nyss upphemtade wattnet fullkomligt klart det till undersökning öfverlemnade befanns hafva under transporten afskiljt något jernoxidhydrat.

Den kvalitativa undersökningen gaf tillkänna följande beståndsdelar: Jern, mangan, kalk, talk, natron, kali, swafvelsyra, kolsyra, klor, kiselsyra och organiska ämnen, samt ringa mängd lerjord och spår af salpetersyra.

Anställda pröfningar gäfvö icke tillkänna halt af fosforsyra eller ammoniak.

En kilogram /1000 Gram/ watten lemnade vid afdunstning och intorkning vid +160 - +170 grader en fast återstod af 0,1220 Gram, hvaraf vid glödning 0,0206 förbrändes, således utgjordes den fasta

återstoden af: 0,1014 Gram eldfasta mineralämnen

och 0,0206 " förbrännbara organiska ämnen.
S:ma 0,1220 " fasta ämnen.

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folkhälsoforskning vid Lunds universitet

Wid titrering med ~~chamaleon~~ lösning erhöles för de organiska ämnenas mängd ganska nära överensstämmande tal neml. 0,0222 Gram på 1000 Gram watten.

På grund af gjorda iakttagelser och verkställd kvantitativ analys anser jag, ofvanbemälde beståndsdelar uti det friska/eller nyss upphemtade/ helsowattnet vara förenade till nedan antecknade kvantitativa sammansättning uti

En kilogram watten:

Kolsyrad jernoxidul	0,01044	gram
" manganoxidul	0,00218	"
" kalk	0,01469	"
" talk	0,00111	"
Swafvelsyrad kalk	0,01062	"
Klornatrium	0,02617	"
Klorkalium	0,00513	"
Klormagnesium	0,01154	"
Kiselsyra	0,01430	"
Organiska ämnen	0,02060	"
S:ma	0,11678	" fasta ämnen

De kolsyrade salterna äro upplösta såsom sura salter ,utom ofvan anförda, till kvantiteten bestämda ämnen håller wattnet enligt hvad ofvan är omnämnt litet lerjordshydrat och spår af salpetersyrad kalk.

5581

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

5

2.

Wattnet tillhör de s.k. Jernsurbrunnarnas klass och dess
verksamaste beståndsdel är den kolsyrate jeroxidulen, hvars
mängd visserligen synes liten, men är nästan lika med den uti
flera mycket använda svenska helsobrunnar.

Stockholm d. 18 november 1871

N.P. Hamberg
Med. Doctor

Rätt avskrivet intyga:

L. Schmau

Hamberg